

Podpora zdraví dětí a prevence patří mezi priority MŠMT

14.2.2024 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Moderní doba spojená se sedavým způsobem života a nízkou pohybovou aktivitou, vysoký podíl digitálních technologií v životě současné společnosti, dynamické události a dynamický rozvoj v mnoha oblastech dopadající na emocionální kondici, s tím vším související nárůst civilizačních onemocnění, komplikací v oblasti duševního zdraví a významné snížení celkové odolnosti populace jsou důležitými faktory, s nimiž musí intenzivně pracovat i veřejné politiky. Role školy a školního prostředí, kde děti a mladí lidé tráví značnou část dne, je pro podporu řešení těchto témat zcela zásadní.

„Škola samozřejmě nemůže plně nahradit komplexní akcent na zdravý životní styl v tom nejširším slova smyslu, který by měl být kladen zejména ze strany rodiny. Může ale k řešení této výzvy velmi významně přispět, pomoci snížit vliv rodinného prostředí, které navíc z různých důvodů u mnoha žáků důraz na zdravý a aktivní životní styl neposkytuje, a tím i vliv socioekonomických aspektů na vzdělávání a zdravý vývoj konkrétních dětí,“ říká státní tajemník v Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Andrys.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ukotvilo tyto problematiky také do Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023–2027, což je zcela zásadní strategický dokument obsahující soubory konkrétních opatření a aktivit. Aktuálně ministerstvo dokončuje přípravu celého implementačního procesu, tak, aby se další práce na realizaci příslušných opatření mohly co nejdříve rozběhnout.

Témata podpory fyzického zdraví, duševního zdraví a celkové odolnosti dětí, žáků a studentů tak figurují přímo mezi explicitně vyjmenovanými prioritami resortu pro následujících 5 let.

„Připravili jsme národní plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, který je nyní finalizován a během února ho pan ministr Mikuláš Bek předloží k projednání vládě,“ vysvětluje státní tajemník Ondřej Andrys s tím, že jde o první národní koncepci tohoto typu. Plán podpory pohybu staví na několika provázaných pilířích. Těmi jsou podpora aktivního pohybu dětí a žáků během celého školního dne (např. podpora aktivního transportu do škol, koncept aktivních přestávek, dostupnost školních sportovišť po výuce apod.), excelence výuky a pojetí tělesné výchovy (např. široká metodická podpora a moderní vzdělávací programy pro učitele, doplnění výuky projektovými aktivitami pro podporu pohybu apod.), pohybové a sportovní aktivity v zájmovém vzdělávání (např. podpora pohybu ve školních družinách a školních klubech) nebo problematika školního a vysokoškolského sportu.

Intenzivně se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy věnuje také problematice duševního zdraví. *„Vedle stávajících aktivit, které ministerstvo v této oblasti již nějaký čas vykonává, připravíme s partnery z dalších resortů národní plán podpory dětského duševního zdraví, posílíme kapacity a odborné kompetence pracovníků škol, školských poradenských zařízení i středisek výchovné péče, zajistíme systémové ukotvení školních psychologů s jejich udržitelné financování, rozšíříme koncept týmů duševního zdraví v území a významně posílíme význam primární prevence ve školách,“* doplňuje náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Jiří Nantl a dodává, že ministerstvo v těchto tématech usiluje o širokou spolupráci, do níž je zapojena třeba i zmocněnkyně vlády pro lidská práva nebo Národní ústav duševního zdraví.

„Ten v nedávné době ve spolupráci s Českou školní inspekcí provedl velmi důležitý výzkum v oblasti duševního zdraví českých žáků, jehož výsledky potvrzují nezbytnost rychlých reakcí,“ říká náměstek Nantl.

Důležitou složkou celkového zdraví a zdravého životního stylu je také oblast stravování a výživy. ***„Také v této oblasti se ministerstvo školství podílí na různých aktivitách, které podpoří další zvyšování kvality systému školního stravování,“*** dodává vrchní ředitel sekce vzdělávání a mládeže Jan Mareš s tím, že ministerstvo klade důraz i na výchovnou a socializační rovinu školního stravování a intenzivní spolupráci se zřizovateli škol, kteří podmínky pro školní stravování silně ovlivňují. ***„Zrovna minulý týden vydal Státní zdravotní ústav metodiku pro poskytování dietní stravy v rámci školního stravování, na jejímž vzniku jsme se rovněž podíleli,“*** upřesňuje vrchní ředitel Mareš.

Právě Státní zdravotní ústav je pro ministerstvo školství ve všech těchto tématech velmi důležitým partnerem. ***„Ať už jde o oblast podpory pohybových aktivit ve školách, podporu duševního zdraví nebo oblast výživy a stravování, se Státním zdravotním ústavem jsme v pravidelném a úzkém pracovním kontaktu, společně promýšlíme vhodné formy podpory a koordinujeme svoje přístupy. Aktuálně připravujeme také podporu pro širší implementaci programu s názvem Škola podporující zdraví, který Státní zdravotní ústav úspěšně realizuje už řadu let,“*** konstatuje státní tajemník Ondřej Andrys s tím, že ministerstvo školství se plně hlásí k aktivitám, které pomáhají posílit primární prevenci v oblasti podpory a ochrany zdraví v různých rovinách. ***„Mnohem větší akcent na prevenci je navíc plně v souladu s daty a zjištěními, které má Česká republika pro nastavování veřejných politik dlouhodobě k dispozici, a za resort školství chceme na rozvoji a podpoře takových aktivit maximálně participovat,“*** doplňuje státní tajemník Andrys.

Intenzivní meziresortní spolupráci na rozvoji preventivních aktivit v oblasti veřejného zdraví potvrzuje také ředitelka Státního zdravotního ústavu Barbora Macková. ***„Naše zdraví je ovlivňováno z 50 % životním stylem, záleží tedy na tom, jaké máme například stravovací návyky, totéž platí také o přístupu k pohybové aktivitě či k návykovým látkám. S primární prevencí je třeba začít již od narození, tedy v době, kdy si tvoříme návyky na celý život. Zásadní je proto vliv rodiny, ale důležitou roli v primární prevenci má i vzdělávací systém, proto si velmi ceníme spolupráce s ministerstvem školství,“*** říká ředitelka Státního zdravotního ústavu.

Velkým tématem současnosti je také konzumace a užívání výrobků obsahujících různé psychomodulační nebo psychoaktivní látky, jako je kratom nebo jako jsou cukrovinky obsahující kanabinoidy (např. HHC). Právě tato rizika jsou nyní znovu v popředí zájmu poté, co Karlovarský kraj upozornil na případy předávkování želé bonbóny obsahujícími tyto látky. ***„Určitě je potřeba, aby ředitelé škol a učitelé tyto záležitosti reflektovali a aby s těmito tématy ve vzdělávacím procesu pracovali,“*** apeluje náměstek ministra Jiří Nantl. Pokud kdokoli zaregistruje místa, kde jsou takové cukrovinky prodávány, měl by informovat Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci.

<https://www.msmt.cz/podpora-zdravi-deti-a-duraz-na-prevenci-patri-mezi-priority>